

Theologia Scholastica

Mayr, Anton

MDCCXXXII

Quæstio I. De Peccato Habituali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84303](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-84303)

230. Colligit 2. idem Illung loco cit. n. 67. unum esse moraliter peccatum, si sacerdos eadem die totum Breviarium recitare omittat; quia omnes partes Officii Canonici in unam orationem, ab Ecclesia praceptam, coalescent. Idem etiam docet Lugo de pen. disp. 16. n. 547. qui citat Suarezium, Navarrum, Vegam, Reginaldum, Ledesmam, Sa, Dianam, à quo ait citari plurimos; unde sufficit, si talis sacerdos in confessione dicat, se peccasse graviter, non recitando Officium Divinum, quin explicet, quot horas omis- sit. Et Suarez quidem tom. 2. de Relig. l. 4. c. 25. n. 18. hæc docet: attamen rectè advertit, peccatum quidem externum esse tantum unum, interna autem voluntatis posse esse plura & varia, ratio- ne interruptionis, retractationis &c. actuum voluntatis. Aliud est, si sacerdos diversis diebus omittat diversas partes Breviarii; tunc enim omis- siones non coalescent; sed sunt peccata numero diversa contra diversas obligationes, diversis diebus affixa: sicuti etiam aliud est, teste Illung, si qui eodem die sèpius interruptim comedat cames; quia lex negativa respicit singulas diei partes divisibiliter, sicut lex e. g. non faciendi alteri injuriam; unde per interruptas comedio- nes, divisibiliter, seu pluries, ea lex violatur: Id tamen ex conclusione n. 210. positâ sequitur, tantum esse unum peccatum, si quis internam tantum volitionem eliciat, qua statuat e. g. vi- ginti diebus omittere Breviarium: attamen pos- tula mutata voluntate id opere ipso recitet. Vi- deatur hac de re ipse Lugo, aut Illung locis citis.

DISPUTATIO II.

De Peccato Habituali, & Origi- nali.

231. **H**ucusque sat multis egiimus de Peccato Actuali, ejusque es- sentia, causis, ac differentiis, tum specifica, tum numerica: restat, ut paucioribus agamus de Peccato Habituali, & Originali. Quanquam autem etiam peccatum originale sit habituale, ut ex dicendis patet, & sic rectè utrumque sub una disputatione comprehendatur, tamen habituale latius patet, & per hoc in- telligitur id, quod post quocunque peccatum, actualiter commissum, remanet. Unde de isto prima questione agemus, & in quo consistat, examinabimus: quod serviet etiam ad intelli- gendum peccatum originale, de quo, ejusque poenis, itemque de immunitate immaculissi- ma Virginis ab hac labe, secunda questione agemus, atque sic toti tractatui de peccatis finem imponemus.

QUÆSTIO I.

De Peccato Habituali.

ARTICULUS I.

Quid sit Peccatum Habituale.

232. **M**astrius disp. 6. q. 9. a. 5. n. 291. & Oviedo in 1. 2. tr. 6. con- R.P. Ant. Mayr, Theol. Tom. I.

trov. 8. punt. 4. n. 28. dicitur, ex communione do- citorum, quod peccatum habituale sit peccatum a- tualis præteritum moraliter permanens. Et sane, transacta peccaminosa actione, ac physicè jam præterita, manet homo, qui peccavit, adhuc peccato infectus, ut eleganter probat D. Augu- stinus l. 1. de nuptiis & concupiscentia c. 26. ex Ecclesiastici. 21. v. 1. ita habet S. Doctor: Si à pec- cando defistere, hoc esset non habere peccatum, suf- ficeret, ut hoc nos moneret Scriptura: fili, peccâ- sti, non adjicias iterum: non autem sufficit, sed ad- didit: & de primitis deprecare, ut tibi remittantur manent ergo, nisi remittantur. Sed quomodo ma- nent, si præterita sunt? nisi quia præterierunt ait, manent reatu: ergo manet aliquis aliquo modo in- fectus peccato: non actualiter; quia actus jam transiit: ergo moraliter, seu habitualiter: nec de peccato actuali transacto, & moraliter perma- nente, potest esse, nec etiam est, inter Catholicos dubium.

233. Certum autem est 1. peccatum ha- bituale non esse tantum peccatum præteritum; nam peccatum jam præterisse erit semper ve- rum, & nunquam potest hæc veritas falsifica- ri, vel mutari: adeoque si idem esset peccatum habituale, ac peccatum esse præteritum, nun- quam posset deleri, sed semper daretur pecca- tum habituale, quod utique falsum est. Cer- tum est 2. peccatum hoc non consistere in pec- cato præterito, & negatione qualisunque re- tractationis; quia potest dari peccatum hoc eti- am, quando datur retractatio ejus naturalis, vel etiam supernaturalis extra sacramentum sine per- fecta contritione: dein probabilis etiam est, posse peccatum illud deleri de absoluta poten- tia DEI, absque retractatione, seu stante nega- tione illius, ut plurimi auctores tradunt tr. de penit. Quæritur jam, in quo formaliter hoc pec- catum consistat: qua de re diffensus notabilis est inter auctores, ut videre est apud Oviedo in 1. 2. tr. 6. controv. 8. punt. 2.

234. Dico. Peccatum habituale in gene- re (prout abstrahit, ab hac, & ab alia provi- den- tia, statu elevationis, & puræ naturæ &c.) con- sistit in complexo ex peccato actuali præterito, & negatione tam condignæ satisfactionis, quam- gratuita remissionis. ita quoad verba, vel fal- tem quoad rem, Suarez, Vasquez, Arriaga, Lugo, Gormaz de grat. sanct. n. 32. & plurimi alii. Explicatur conclusio. Peccatum habituale in- primis involvit peccatum actuale præcedens & si enim nunquam fuisset actuale, non posset esse habituale. Insuper debet actuale esse præteri- tum; alias existeret adhuc actualiter, & non ha- bitualiter, seu nondum esset peccatum habi- tuale.

Hoc autem peccatum habituale, seu, quod idem est, actuale moraliter perseverans, ma- culat hominem: quod quomodo fiat, rectè expli- cat Suarez. in 1. 2. tr. 5. de peccat. disp. 8. sec. unica. n. 13. hac similitudine. Si qui in republica exer- cit vilissimum munus, e. g. carnificis, licet pos- tula id non amplius exerceat, manet tamen mo- raliter maculatus, donec respublica, vel prin- ceps, maculam illam moraliter tollat, in quan- tum quoad plures effectus tollere potest: ita, qui semel exerxit vilissimum opus peccati, co- H ram

ram DEO semper manet maculatus, donec macula illa moraliter tollatur.

235. Hæc autem ipsa macula (quæ etiam dici potest reatus culpæ, seu obligatio sustinendi indignationem DEI) moraliter perseverat in negatione tam satisfactionis, quam remissionis: nam tamdiu censetur moraliter perseverare, quamdiu non satisfactione æquali deletur, vel gratuitò condonatur. Sicut scilicet in humanis moraliter perseverant injuria, vel offensa, alteri illata, donec vel læso satisfiat, vel hic gratuitò offensam remittat, sive jure offensi cedat; non est enim aliis modus delendi offensam. Si autem unum ex his duobus fiat, cessat injuria; unde perseverantia peccati, seu offensæ Divinæ, involvit negationem utriusque. Conclusio sic explicata

Prob. In omni, & solo illo, formaliter consistit peccatum habituale, quo formaliter positio, formaliter ponitur peccatum habituale: sed positio eo complexo, ponitur, & non positio illo, seu omisso etiam tantum aliqua parte illius, non ponitur peccatum habituale: ergo, maj. est certa ex regula partis, communiter à Philosophia recepta. mi. probata. jam est in explicatione partium constitutivarum. Si quis hic vellet contendere, reatum culpæ non esse ipsum peccatum, sed proprietatem inde resultantem, non esset cum eo multum litigandum; nam saltem erit proprietas metaphysica, realiter identificata cum macula: nec sumus hic solicii de omnibus minutis logis.

236. Ex his collige. 1. non rectè dici, peccatum habituale consistere in habitu vitiioso, præváque ad malum inclinatione, ab actuali peccato relata, ut fertur voluisse Gregorius Arimnenensis; nam sæpe non datur prava inclinatio, e. g. in illo, in quo datur peccatum habituale, quando prima vice peccavit, & statim horrescit peccatum, nec dum tamen perfecta contritione, aut confessio id delet. Econtra potest manere aliquando prava inclinatio, quia maneat peccatum habituale, e. g. in consuetudinario, postquam ritè confessus est. Unde non dicitur peccatum habituale id, quasi esset malus habitus, sed ideo; quia sicut habitus perseverat, cum hoc tamen discrimine, quod habitus physicæ, peccatum verò tantum moraliter maneat. Si quis autem vellet ipsum habitum vitiolum dicere peccatum habituale, loqueretur contra communem consuetudinem modernorum doctorum. Verum est, S. Augustinum sæpe vocare peccatum id, quod est effectus peccati: at modò non solent Doctores ita loqui, saltem sine addito: nec est bonum argumentum à pari in questionibus de nomine; unde, quamvis habitus charitatis dicatur charitas habitualis, non propterea habitus odii dicitur odium habituale; per hoc enim intelligitur actus odii habitualiter perseverans.

237. Collige 2. non rectè dici, peccatum habituale consistere in physica quadam, & morbida qualitate, animam peccatricem foedante; nam hæc sententia hodie unanimiter à Theologis rejicitur, nec est illa hujus qualitatis necessitas; cum sine ea possit facile explicari peccatum habituale. Alcedit, quod dici nequeat, quænam sit causa productiva illius qualitatis; non enim esset DEUS solus; alias ipse esset auctor peccati

habitualis, quod DEUM dedecet: non actus malus; quia hic nihil producit, quæ speciem sui, quæ manere potest delecto peccato habituali, adeoque ab isto distincta est: dein potest peccatum actualē esse pura omissionis libera, quæ nullam qualitatem physicæ potest producere. Ade, quod, si actus malus produceret qualitatem vitiōsam, actus bonus deberet producere qualitatem pulchram, quod gratis afferitur: neque est causa illius qualitatis voluntas; quia hæc immedietè tantum producit actus vitales: & si in casu peccati produceret qualitatem morbidam, ac deformem, deberet in casu boni operis producere sanam, & decoram, quod gratis dicitur.

238. Collige 3. non posse peccatum habitualē statui in privatione gratiæ sanctificantis, ita Lugo de pœnit. disp. 7. sec. 2. Arriaga in 1. 2. disp. 49. de peccat. sec. 3. subsec. 2. n. 11. Oviedo in 1. 2. tr. 6. contriv. 8. punc. 4. n. 26. Rhodes disp. 3. de peccat. q. 2. §. 1. (quibus videtur consentire Gormaz de gratia sanctificante disp. 2. n. 32.) qui negant, hanc privationem, etiam in hac providentia, esse partem peccati habitualis. Ratio est. Primo, quia ea privatio non est pars peccati venialis habitualis, quod, licet non sit strictè dictum peccatum, est tamen macula habitualis. Secundò, quia hæc privatio, ut habet Arriaga modò cit. disp. 3. subsec. 1. n. 9. est potius poena, vel effectus peccati, quam pars: Nec dicas, eam privationem esse penam peccati actualis, non verò habitualis; nam, ut bene respondet hic auctor, peccatum habitualis non est pena peccati actualis, sed est ipsum peccatum actualē moraliter perseverans, adeoque illa privatio etiam est effectus, & pena peccati habitualis. Eandem rationem allegant Oviedo, & Rhodes.

Tertiò. Ut ajunt Arriaga, & alii, essentia peccati habitualis manet semper eadem; quia est immutabilis: atqui in statu puræ naturæ non involvit in statu elevationis, quanquam in hoc statu habeat annexam hanc ipsam privationem tantum effectum, quem non haberet in alia providentia. Hinc infert Arriaga, peccatum quidem posse dici privationem gratiæ in actu primo, hoc est, hanc exigere, seu inferre in hoc statu, non verò in actu secundo. Quartò. Peccata habitualia sunt specie, & numero diversa: privatio semper est eadem: immo privatio datur statim post primum peccatum grave: in quo stabunt igitur peccata habitualia subsequentia? Si dicatur, connotari etiam ipsa peccata; contra est; quia, ut suppono ex regula partis, ista connotata, vel debent etiam esse partes peccati habitualis, vel non sufficient ad novam denominationem faciendam; quia non potest dari nova denominatio sine nova parte. Hæc tamen ratio tantum probat, peccatum habitualiter non stare in sola privatione gratiæ.

239. Collige 4. Peccatum habitualē non consistere in reatu pœnæ, vel obligatione passiva sustinendi pœnam, quæ obligatio tamdiu moraliter manet, donec vel condigna satisfactione, vel gratuita condonatione tollatur, ut videtur docere Scotistæ cum Subtili Doctore: & quidam ex ipsis volunt, intelligendam esse obligationem, quæ oritur ex voluntate DEI, peccatum sublequentem, & ordinante, vel delimitante peccatorem ad pœnam. Sed hoc non videtur

verum. 1. Quia peccata, à damnatis, & dæmonibus commissi, sunt verè peccata habitualia, in æternum durantia: & tamen, ut est sententia probabilissima, non amplius in eo statu ordinantur ad poenam, ipsis respondentem, ut num. 101. retulimus. 2. Ut homo, sic etiam DEUS potest retinere jus ad indignationem, vel inimicitiam, quin velit punire. 3. Non ideo peccatum est malum, vel turpe; quia DEUS illud puniit, vel poenam ei statuit: sed potius vicilium, quia peccatum est malum, ideo DEUS illud puniit, vel ei poenam statuit: ergo habituale peccatum præsupponit ad hunc reatum.

240. Alii cum Maistro disp. 6. q. 9. art. 5. & seq. intelligent obligationem, qua oritur ex voluntate DEI, peccatum antecedente: seu intelligunt legem, peccatum sub poena prohibitem, cuius fit reus peccator, & tamdiu manet, quamdiu non tollitur uno ex modis n. præced. expositis. Huic sententiae, uti & præcedenti, quidam objiciunt propositiones damnatas in Bajo, scilicet 56. In peccato duo sunt, actus, Et reatus: transiente autem actu, nihil manet, nisi reatus, sive obligatio ad poenam. & 57. Unde in sacramento baptismi, aut sacerdotis absolutione, proprie reatus peccati duntaxat tollitur, Et ministerium sacerdotum solum liberat à reatu. Sed Ovidio in 1. 2. tr. 6. contr. 8. punct. 4. num. 36. docet, hanc damnationem hos auctores non ferire; quia ipsi non dicunt, manere puram dignitatem ad poenam, eo modo, quo remanet dignitas ad poenam temporalem, delecta culpæ: sed dicunt, in hac ipsa dignitate ad poenam permanere moraliter actionem præteritam malam, ejus maculam, atque malitiam. Hoc supposito autem dici debet, quod non peccatum habituale, sed tantum permanentia ejus moralis, stet in isto reatu: quod robatur ex eo; quia reatus culpe videtur esse aliquid formaliter consequens ad peccatum, & ex hoc, pro posteriori saltē significationis, primū oriū, adeoque multò magis esse aliquid consequens reatus poenæ: qui, quamvis juxta quosdam sit identificatus cum reatu culpe, tamen est saltē formaliter posterior. Sed quidquid de hoc sit, huic opinioni obstant rationes n. præced. adductæ.

ARTICULUS II.

An Reatus culpe, Et Reatus poenæ distinguuntur.

241. EX occasione hujus sententiae quæ res, quid sit reatus culpe, quid sit reatus poenæ? Resp. Reatus culpe est debitum, ex peccato contractum, ad sustinendam indignationem, vel inimicitiam DEI, si peccatum sit mortale: vel ad sustinendam displicientiam, si sit veniale: & in utroque casu ad sustinendam reprehensionem à DEO: insuper etiam est debitum satisfactionem præstandi; unde, cum homo condignam satisfactionem ex se pro culpa mortali præfare nequeat, contrahit per illam debitum insolubile. Ratio horum est communis sensus, juxta quem culpabilis ille est, qui propter peccatum, vel culpam, meritus est indignationem, vel reprehensionem &c. Reatus

autem poenæ est debitum satispatiendi, hoc est, sustinendi supplicium, vindictam, vel poenam, nisi remittatur.

242. Controversum jam apud Theologos est, an reatus hi duo distinguuntur realiter, an tantum formaliter. Scotista, Nominales, & alii quidam contendunt, reatus culpe, ac poenæ, esse realiter identificatos, atque ideo nunquam aboleri unum ex integro, quin etiam alter aboleatur. Maistro disp. 6. de peccatis n. 361. ex mentione Scotti, ut ait, docet, quod, quando mortale, aut veniale, sive intra, sive extra sacramentum, remittitur, quod reatum culpe, remittatur etiam totus reatus præcedens poenæ: loco prioris autem deinde imponatur, vel à DEO, vel à confessario, obligatio præstandi aliquam satisfactionem, vel satispassiōnem minorem, quam prius fuerit.

Hæc tamen obligatio, ut ajunt, non est simul reatus culpe; cum multum differat à priore reatu, immo & priore poena, ad quam peccator ante absolutionem tenebatur; nam non tantum hæc remanens est duntaxat temporalis; cum prior fuerit æterna: sed etiam non constituit inimicum DEI, & stat cum gratia sanctificante: nec est amplius propriæ reatus; cum non immediatè oriatur ex culpa, sed ex hac tantum remotè, immediatè autem oriatur ex voluntate DEI, vel confessarii, quatenus scilicet DEUS, seu justitia Divina, exigit, ut culpa reordinetur per poenam, & peccator cum tali onere recipiat ad gratiam, ut a relapsu absterreatur. Thysius Gonzalez tom. 3. select. disp. 8. Et 9. cum multis etiam defendit, reatus culpe, & poenæ, non realiter, sed formaliter tantum distinguuntur: at in hoc recedit à Maistro, quod velit, nunquam totum reatum culpe dimitti, nisi etiam totus reatus poenæ remittatur; unde, quamdiu manet aliquis reatus poenæ, juxta hunc auctorem etiam manet aliquis reatus culpe.

243. Communior tamen Theologorum vult, hos duos reatus saltē inadæquate distinguunt: immo Suarez tom. 4. in 3. p. disp. 10. sec. 2. a. num. 8. putat, DEUM posse de potentia absoluta, remissâ culpe, punire hominem æternâ poenâ, non quidem eâ, quam modò patiuntur damnati in inferno, quæ conjuncta est cum obstinatione voluntatis, morali necessitate ad DEUM odio habendum &c, attamen aliâ, e. g. ut eum nunquam admittat ad gloriam. Lugo autem de poenit. disp. 8. sec. 2. n. 70. omnino putat, remissâ culpe, posse manere reatum poenæ æternæ, vel totius, vel ferme totius illius, quam modò patiuntur damnati; quod tamen aliis durum videtur, eo quod DEUS talera hominem tractaret ut inimicum, quem tamen in amicitiā receperisset.

Quodsi loquamur de hac providentia, certum est ex Tridentino sess. 6. c. 14. poenam æternam unâ cum culpa mortali semper remitti: & certè nunquam defacto culpa mortalis remittitur sine infusione gratiæ sanctificantis, quæ est ius ad gloriam, & hereditatem filiorum DEI, cum quo jure non stat poena æterna. 2. Ex eodem loco Tridentini habetur, non semper unâ cum mortali omnem poenam temporalem remitti iis, qui post baptismum graviter peccarunt. 3. Etiam inter Catholicos convenit, non semper to-

tum reatum venialium remitti, etiam si clavibus subjiciantur, sed sāpe adhuc alicujus pœnae reatum restare, quamvis reatus pœnae prius correspondens minuatur; hinc etiam in confessione venialium pœnitentia injungitur, & pī fideles student lucrandis indulgentiis, etiam post confessionem peractam, ad delendas pœnas, quas contraxerunt ob commissa venialia, quamvis ista clavibus subjecerint. Ex quibus constat, in hac saltem providentia reatum totum culpæ mortalis non separari à reatu pœnae æternæ, quamvis reatus culpæ mortalis separetur à reatu, vel obligatione aliqua pœnae temporalis, scilicet casu, quo reatus culpæ mortalis per pœnitentiam deletus est, nondum verò omnis reatus pœnae temporalis. An autem isti duo reatus, scilicet culpæ, & pœnae, identificati, vel realiter distincti sint, adhuc est dubium.

244. Qui defendant, reatum culpæ realiter distinguere à reatu pœnae, afferunt pro se primò Tridentinum *sess. 5. can. 5.* ubi definitur, in baptismo remitti totum id, quod habet veram, & propriam peccati rationem, & nihil in baptizatis DEUM odiſſe &c. ergo remittitur in baptismo totus reatus culpæ: sed, quamvis remittatur etiam omnis reatus pœnae æternæ, vel etiam temporalis in altera vita, tamen non remittitur omnis reatus pœnae temporalis in hac vita: ergo iam aliquis reatus pœnae est distinctus à reatu culpæ. mi. prob. nam mors corporis est pœna peccati originalis *ex Gen. 2. v. 17. & c. 3. v. 4. & ad Rom. 5. v. 12.* item rebellio concupiscentiæ, & alia miseria corporis, & animæ. Nec dicas, per reatum pœnae intelligi reatum pœnae in altera vita; nam certè pœnae hujus vita sunt verè pœnae, quibus DEUS verissimè punit: ergo & obligatio eas subeundi, est verè reatus pœnae.

Secundò. Tridentinum *sess. 14. c. 8.* damnat asserentes, culpam non remitti, nisi simul universa pœna remittatur: ergo distinguunt hæc duo. Dicere autem, nec culpam universam dimitti, dum videtur; nam cur Concilium Tridentinum nil addidit restringens, si tantum voluit, aliquam culpæ rationem, non verò omnem dimitti? Certè ejus ve:ba, obvio in sensu, planè videntur loqui de tota, seu universa culpæ ratione. Tertiò. Stat pro distinctione istorum reatum authoritas plerorumque Theologorum, qui Sacram Scripturam, Patres, & Concilia, ac potestatem remittendi peccata, intelligent de remissione peccatorum quoad omnem reatum culpæ, non verò quoad omnem reatum pœnae: in quo, quoad primam partem, convenient etiam Scotiſta, quamvis non videantur bene negare, quod obligatio ad pœnam post remissam culpam sit reatus pœnae. Imò Scotus ipse apud Maſtrium *disp. 6. q. 9. a. 7. n. 310.* fatetur, Sanctos distinguere inter remissionem cujuscunque culpæ, & remissionem pœnae: útque ex contextu patet, loquitur de distinctione reali.

245. Quartò. Stat pro distinctione ista Angelicus, ut probat communis Thomistarum, atque nostrorum ejus interpretum: & variis locis ex S. Doctore adductis potest ostendi, maximè *1. 2. q. 87. a. 6. in corp.* ubi expreſſe ait: *Et sic reatus pœna remanet peccato remoto.* item *ad 2.* ait: *Virtuoso non debetur pœna simpliciter: potest*

tamen sibi deberi pœna n̄t satisfactoria. Unde, quando ad primum dicit: *Cessante verò macula non remanet reatus pœna secundum eandem rationem:* tantum vult dicere, non manere obligationem ad pœnam infligendam ex odio, tanquam inimico, vel acceptandam ab invito (in quo videtur S. Doctoſtatuere pœnam simpliciter talem) manere tamen obligationem ad pœnam satisfactoriam; sic enim habet in corp. ad finem: *Remotâ macula culpæ, potest quidem remanere reatus non pœnae simpliciter, sed satisfactorie.*

Quinto prob. hæc opinio à paritate, ex humano foro defumpta, cum enim in isto ſaſe ſoleat separari reatus culpæ, à reatu pœnae, eur id non etiam fiat in foro DEI? Sic parens ſaſe punit filium, & magiſter diſcipulum, & iudex reum, quanquam culpa jam ſit dimiſſa, & ius ad indignationem dudum abdicatum. Ratio autem hujus rei ulterior eſt, quod pœna non ſumatur per ſe ex diſplicientia perſona, ſed ex amore iuſtitiæ, cauſæ, & exempli alii dandi, útque dānum per culpm illatum refariatur, diſciplina conſeretur &c. videatur Tridentinum *sess. 14. c. 8.* ubi fines ſatisfactionis, in pœnitentia tribunali impositæ, ad delendam pœnam temporalis reſiduam, pulcherrimè explicat: ergo, licet ius ad diſplicientiam, vel indignationem contra perſonam (in quo ſtat reatus culpæ) ceſſaverit, nondum ceſſavit ius, ad reparandum dānum per culpm illatum, conſeruandam diſciplinam, abſterrendos alios à ſimili lapſu, in quo ſtat reatus pœnae.

246. Qui verò volunt, reatum culpæ, & reatum pœnae, tantum formaliter inter ſe diſtingui, afferunt pro ſe primò argumentum negatiuum, quod nulla ſit neceſſitas diſtinctionis: ſed hanc videntur probare arguments superius poſita. Secundò dicunt, quod ſaſe in Scripturis reatus culpæ vocetur peccatum; hoc autem non probat, illum eſſe ſtrictè peccatum, vel culpm; cum hæc vox ſaſe alii per tropum in Scriptura applicetur, ut patet *ex 2. 2.* Tertiò ajunt, à DEO eatenus hominem odio haberi, quatenus huic ab illo infliguntur pœnae, adeoque reatum culpæ, ſive obligationem ſuſtinenti ordinum, vel indignationem DEI, eſſe realiter identificatam cum obligatione ſuſtinenti pœnam: ſed videtur falſum eſſe aſſumptum; cum patet, DEUM malis affligere etiam amicos, quibus omnem culpm dimiſit, ut patet in baptizatis.

Quarto afferunt pro ſe S. Thomam, *3. p. q. 86. a. 4. in corp.* & *ad 1.* ubi S. Doctoſtatuere mortali duo diſtinguit, averſionem à DEO, cui correponeat pœna æternæ, & conveſionem ad creaturam, cui correponeat pœna temporalis: & addit, remiſſa averſione, remitti peccatum mortale, manere autem adhuc conveſionem, pro qua debeatur reatus pœna temporalis: ergo, inferunt, nunquam remittitur tota culpa, quin remittatur etiam tota pœna, adeoque poſſunt iſti duo reatus eſſe identificati. Respondent tamen oppoſitæ ſententiae patroni, S. Thomam tantum velle, quod remaneat conveſio quoad aliquem effectum, ſcilicet reatum pœnae; ſive quatenus remanet adhuc aliquid pro ea ſolvendum: non verò, quod maneat for-

maliter in se. Adde, quod eodem articulo per totum ubique S. Doctor distinguit hos reatus ab invicem: & præsertim in corp. adducto exemplo Davidis, cui, post remissum peccatum, dictum est, moriturum in peccatum delicti filium parvulum, & sic concludit: *Ergo remissæ culpæ remanet reatus alicuius pœnae*: unde planè videtur intelligere, non tantum remissa parte culpæ, sed remissa totâ simpliciter culpâ, remanere adhuc aliquem reatum pœnae. Utraque sententia probabilis est: at quia posterior, seu, quæ aferit, hos duos reatus realiter distingui, communior est, & rationibus etiam verisimilioribus niti videatur, in eam præ altera valde propendo.

ARTICULUS III.

Solvuntur Objectiones contra conclusionem articulo I. statutam.

247. **O**b. 1. Peccatum habituale est effectus peccati actualis: atqui effectus debet esse distinctus à causa: ergo etiam peccatum habituale debet esse distinctum ab actuali: sed hoc non esset verum juxta nos: ergo. Confirm. Privatio gratiæ est quasi effectus peccati actualis mortalis: ergo potest dici, quod in ista stet habituale peccatum, præsertim, cum etiam hæc privatio sit macula mortalis, & quidem distincta à peccato actuali. Resp. dist. ma. Peccatum habituale adæquate sumptum est effectus peccati actualis, neg. ma. peccatum habituale inadæquate sumptum, om. ma. & dist. sic min. neg. conseq. Ut diximus, peccatum habituale dicit duo, actuale præteritum, & moralem ejus perseverantiam: prius non causatur ab actuali; aliàs causaretur à se ipso: alterum potest dici aliquo modo causari ab actuali, quatenus scilicet istud pro priori præsupponitur ad moralem perseverantiam suam: quavis non minus causetur hæc perseverantia ab aliis, e. g. ab ipso peccante, dum non præstat satisfactionem &c. Sed, quidquid de hoc sit, non est absurdum, quod una pars concreti causet alteram. Sic in hoc concreto, *intellexus cognoscens*, unicus intellectus causat alteram partem, scilicet cognitionem. Ad confirm. neg. conseq. ob rationes adductas n. 238. sed de hoc plura inferius.

248. Ob. 2. Negatio satisfactionis, vel condonationis, præsupponit peccatum habituale: ergo non constituit illud. Resp. dist. antec. præsupponit peccatum habituale adæquate sumptum, seu ut dicens moralem perseverantiam, neg. antec. inadæquate sumptum, seu ut dicens peccatum actualis præteritum. conc. antec. & neg. conseq. In primo instanti A, quo Petrus peccat, nondum datur peccatum habituale, sed actualis adhuc præsens, neicum præteritum. Hoc peccatum, cum physicè transeat, non amplius manet physicè in sequenti instanti B. ut autem maneat moraliter, debet pro instanti B. nec pro ipso condigne satisfieri, nec ipsum benignè condonari; si enim unum ex his duobus fiat, peccatum pro hoc instanti non amplius manet; quia satisfactionis, vel condonatio, sunt formæ destruentes peccatum habituale: hæc autem dari

non possunt cum re destructa: ergo peccatum, ut moraliter perseverans pro instanti B, non potest præsupponi adæquate constitutum ad negationem remissionis ponendam in instanti B; sed per hanc compleetur, & constituitur in ratione moraliter perseverantis. Sic proportionaliter discurrendum est de sequentibus instantibus.

249. Dices. Ideo DEUS pro hoc instanti negat remissionem peccati Petro; quia dignus est, seu, quia peccator habitualis est: ergo pro priori ad negationem remissionis est habitualis peccator. Resp. dist. antec. quia dignus est suo modo radicaliter pro hoc instanti. conc. antec. quia jam formaliter dignus est, neg. ant. & conf. Radicaliter dico dignum Petrum; quia, cum formaliter fuerit dignus negatione remissionis, seu peccator, in præcedenti instanti A, etiam exigitur, ut sequenti instanti B. eodem modo dignus, seu peccator, maneat, nisi pro priori signo naturæ, aut condigna satisfactio, aut benigna remissio fiat: & hanc exigentiam voco radicalis dignitatem: formaliter autem dignus fit per ipsam negationem satisfactionis, aut remissionis. Paritas habetur in homine, qui prorsus sanus, & vegetus in instanti A, exigit, ut etiam duret pro instanti B, nisi pro priori signo naturæ interveniat cædes subitanea: in quo casu homo non durat pro instanti B. per durationem A. formaliter, sed tantum radicaliter. Responsio firmiter daretur peccatum habituale, non posset pro eo instanti à DEO remitti; quia non posset simul dari peccatum, & ejus destructio.

250. Ob. 3. Creatura non potest de condigno satisfacere pro peccato mortali: ergo satisfactio condigna à creatura præstata est Chimæra: ergo negatio illius est negatio Chimærae: ergo juxta nos peccatum habituale constituetur ex negatione Chimærae, quod est absurdum: Resp. neg. suppositum, & ultimam consequentiam. Etsi non possit satisfactio condigna haberi à creatura, potuit creatura applicari satisfactio condigna Christi Domini; unde non dicimus, peccatum habituale consistere in negatione condignæ satisfactionis præstatae ab homine, sed præscindendo, à quoque demum præstetur. Accedit, quod saltem pro peccato veniali juxta multos probabiliter possit pura creatura satisfacere, adeoque saltem peccatum veniale habituale possit stare in negatione talis satisfactionis, præstatae à pura creatura. Sed etiam si hoc verum non esset, sufficeret responsio prior.

251. Ob. 4. Si negatio remissionis constituit peccatum habituale, DEUS est auctor peccati habitualis: hoc est blasphemum: ergo. prob. ma. qui liberè complet totum, est auctor, & causa per se totius: sed DEUS, negando remissionem, complet, & quidem liberè, totum peccatum habituale: ergo. Resp. neg. ma. ad prob. dist. ma. qui liberè complet totum, est auctor totius in physicis. om. ma. in moralibus. subdistinx. si teneatur abstinere à complendo eo toto. om. ma. si non teneatur abstinere. neg. ma. & dist. sic mi. neg. conseq. Quis dicat, quod is, qui accepit injustè ingens damnum, & non vult (sicut non tenetur) remittere compensationem sibi faciendam, sit auctor in justitiae perseverantis? certè nemo hoc cogitat. Illi scilicet imputatur perseveran-

verantia injuria, vel injustitia, qui dedit liberè justam causam negandi remissionem. Ut autem res se habet in humanis, ita etiam se habet in Divinis: certè etiam DEUS non tenetur injuriam gratis homini remittere. Ratio ulterior est; quia, qui uitur jure suo, non est causa peccati; sed peccatum respectu ipsius est tantum effectus per accidens.

252. Ob. 5. Si DEUS destrueret peccatum, non maneret peccatum habituale, & tamen juxta nos manerent omnes illius partes: ergo etiam ipsum maneret: adeoque simul maneret, & non maneret, quæ sunt contradictiones. prob. 2. p. ant. maneret enim verum, peccatum actuale præterisse, & pro eo non fuisse satisfactum, nec ipsum benignè remissum: ergo. Resp. neg. 1. p. antec. quæ non est probata; nam, licet eo casu non maneret peccator, maneret tamen peccatum. Sic in humanis, mortuo debitore, nihil relinquentे, potest tamen manere debitum; quia semper manet ius ad exigendum debitum, quamvis per accidens solutio haberi nequeat. Imò, cùm DEUS posset semper peccatorem reproducere, posset denuo ab eo poenas reposcere. Si autem reproducere nollet, foris dici posset, implicitè peccatum remisisse, quamvis id necessariò dici non deberet, ut patet ex modo dictis. Tandem hoc argumentum probaret ad summum, quod peccatum habituale etiam constitutur ex duratione, vel existentia peccatoris: quod, quamvis necessariò admitti non debeat, posset tamen salva conclusione omitti.

253. Ob. 6. Peccatum habituale est macula intrinseca animæ: sed juxta nos nihil esset intrinsecum: ergo. ma. prob. Scripturæ dicunt, animam à peccato mundari, lavari &c. sed ista in sensu proprio, in quo debent accipi Scripturæ, significant, maculam esse animæ physicè intrinsecam: ergo. Confirm. 1. Ex eo, quod charitas dicatur diffusa in cordibus nostris, colligitur, eam intrinsecam esse: ergo etiam ex eo, quod peccatum habituale dicatur macula, per charitatem eluenda, colligi debet, ipsum esse intrinsecum. Confirm. 2. Gratia, quæ expellit peccatum, est forma intrinseca: ergo etiam peccatum, quod expellitur, debet esse intrinsecum.

Resp. dist. ma. Peccatum habituale est macula intrinseca physicè. neg. ma. est intrinseca moraliter. conc. ma. & dist. mi. juxta nos nihil esset intrinsecum physicè. conc. mi. intrinsecum moraliter, neg. mi. & conf. Scilicet hæc macula habet se, sicut macula ex administratione vilis officii, de qua num. 234, vel sicut privatio gratiæ, quæ, cùm etiam nihil sit, tantum moraliter intrinseca est. ad prob. neg. mi. Scripturæ sat propriè accipiuntur, saltem quantum possunt in hoc casu, attentis rationibus pro nostra concusione, si sumantur in sensu morali. Adde, quod lavatio peccati, etiam per gratiam facta, non sit physica, sed tantum moralis. Ad 1. confirm. dist. ant. colligitur, charitatem esse intrinsecam, ex hoc solo, quod dicatur diffusa in cordibus nostris. neg. ant. colligitur, esse intrinsecam, ex hoc, & simul etiam aliunde, scilicet ex autoritate Conciliorum, & Patrum, atque Doctorum, qui eum textum ita explicant. conc. antec. & neg. conf. Ad 2. confirm. neg. conf. & retorq. argumentum. Gratia est positivè intrinseca:

ergo etiam peccatum debet esse positivè intrinsecum. Si velis vim facere in termino expellere, Resp. gratiam non expellere physicè peccatum, sed tantum moraliter. Tandem hæc oratione adversariis possunt objici; quia etiam privatio, cùm nihil sit, strictè loquendo, physicè intrinsecā non est.

254. Ob. 7. DEUS odit peccatum habituale totum, non autem odit negationem remissionis gratuitæ: imò hanc se vult: ergo hæc non constituit peccatum. Confirm. Hæc negatio est decretum DEI, quod realiter est DEUS, seu summum bonum: atqui summum bonum non constituit peccatum, quod est summum malum: ergo. Resp. dist. 1. p. antec. DEUS odit totum peccatum habituale denominativè sumptum. conc. quidditativè sumptum. neg. 1. p. antec. & conc. 2. neg. conf. Non omnia, quæ constituant malum, aut odio habitum, quidditativè sumptum, etiam sunt mala, vel odio habita, de qua re vide num. 27. Ad confit. om. ma. dist. mi. summum bonum non constituit malum denominativè sumptum. conc. mi. & conf.

Dices. DEUS non odit tantum peccatum præteritum, sed etiam moralem ejus perseverantiam: ergo nulla responso. prob. ant. si DEUS solum peccatum odisset, deberet adhuc odisse Davidem, & S. Petrum; quia semper verum est, eorum peccata fuisse, & præterisse: atqui eos non odit: ergo. Resp. dist. ant. DEUS etiam odit moralem perseverantiam peccati formalem. neg. ant. radicalem in hac providentia, conc. ant. & neg. conf. In hac providentia, licet peccati habitualis perseverantia non sit formaliter in privatione gratiæ, ut dictum n. 238, tamen istam trahit post se, tanquam effectum, qui in radice homini est liber, & imputabilis; si enim homo ageret penitentiam, vel adhiberet media ad delendum peccatum, posset ex meritis Christi peccati perseverantiam auferre: adeoque DEUS hunc neglectum mediorum, tanquam radicalem perseverantiam peccati, merito odit: quamvis non oderit ipsum decretum suum non remittendi, nec condonandi gratis peccatum. Si autem ponatur alia providentia, in qua moralis perseverantia staret in sola negatione remissionis; quia DEUS homines non elevasset, nec Christus venisset ad condigne satisfaciendum, tunc neg. antec. ad prob. neg. maj. Peccatum illorum Sanctorum DEUS semper odio habebit; at non semper odio habebit Sanctorum propter peccatum; quia, ut DEUS aliquem propter peccatum odio habeat, requiritur tanquam conditio, ut adsit negatio remissionis peccati, quam tamen DEUS odio non habet. Sic, ut ignis urat, debet adesse applicatio, quæ tamen ipsa non urit. Potest fors etiam responderi, ipsum quoque peccatum præteritum esse constitutivum moralis perseverantiae, ut videtur innui sequenti objectione: & tunc DEUS etiam ipsam moralis perseverantiam, saltem inadæquatè sumptam, poterit odisse.

Ob. 8. Duratio physica est adæquatè distincta à re durante; ergo etiam duratio, seu perseverantia moralis peccati. Confirm. Nigatio destructionis est tantum conditio ad durationem, vel perseverantiam: ergo non est ipsa per-

perseverantia. Resp. 1. om. totum; nil enim inde contra nos infertur; nam, si etiam duratio moralis peccati esset adæquatè distincta à peccato actuali (hoc enim dicitur durare, seu moraliter perseverare) non obesset nostra conclusioni; neque enim inde inferretur, quod etiam negatio peccati, actualiter existentis, item negatio satisfactionis &c. deberent esse distinctæ à morali ejus perseverantia. Dixi om. ant. quia, licet consequentia non obesset nostra conclusioni, tamen absolutè non videtur vera; nam, etiam si daretur negatio satisfactionis, & condonationis, si peccatum non præcessisset, non daretur moralis peccati perseverantia, adeoque hujus quidditatè sumptæ pars est quoque ipsum peccatum.

Unde resp. 2. retorq. in primis arg. Existencia physica est adæquatè identificata cum re existente: ergo etiam existencia moralis. Dein neg. conseq. Disparitas petenda est ex eo, quod distinctio durationis physica à re durante probetur rationibus, quæ non probant distinctiōnem, sicut adæquatam, rei moraliter durantis ab ipsa duratione, seu existentia, aut perseverantia moralis; cùm præsertim ista denominatio moraliter durantis non sit tota positiva. Ad confir. dist. ant. negatio destructionis est tantum conditio ad durationem physicam. om. antec. ad moralem neg. antec. & conseq. Duratio physica præsupponit, vel pro priori temporis, vel pro priori naturæ, negationem destructionis: cùmque ipsa sit modus, qui se solo adæquatè physicè denominat subiectum durans, illa negatio est tantum conditio: at perseverantia moralis peccati, cùm non sit physica duratio, non præsupponit negationem remissio- nis, sed ex ea constituitur, ut dictum n. 249.

255. Ob. 9. Non potest explicari, quale objectum habeat juxta nos decretum DEI, volentis condonare, vel remittere peccatum: hoc est absurdum: ergo, prob. ma. DEUS non vult peccatum non præterisse; hoc enim est impossibile: non vult satisfactionem condignam; sic enim non remitteret, vel condonaret: non vult gratiam; quia in alia providentia, si homo non esset elevatus ad statum supernaturalem, gratia ei non infunderetur: imò etiam in aliquo statu elevationis possibili, diverso ab eo, in quo nunc conditi sumus, posset peccatum condonari sine infusione gratiæ: non vult condonationem; sic enim velle decretum DEI seipsum: ergo.

Resp. neg. ma. & dico, hoc decretum habere variis objectis 1. Habet pro objecto peccatum præteritum, non volendo, illud non præterisse, sed volendo, illud non ulterius moraliter perseverare: 2. Habet pro objecto ipsum peccantem, cui bene vult, dum vult ei remissum peccatum. 3. In hac providentia habet etiam pro objecto gratiam, quam vult homini infundere. 4. Habet pro objecto inadæquato seipsum, quatenus hoc decretum vult, per seipsum peccatum condonare: nec est ullum, vel minimum absurdum, admittere, quod aliquis actus habeat seipsum pro objecto partiali. Sic omnis lex, dum vult per se ipsam obligare, habet seipsum pro objecto inadæquato. Sic Logicus est notum, hanc cognitionem: *Omnis cognitio est actus vitalis: habere seipsum pro objecto inadæquato.*

ARTICULUS IV.

Solvuntur reliquæ Objectiones.

256. Ob. 10. contra dicta n. 237. Justitia habitualis est qualitas pulchra, & sana: ergo injustitia habitualis est qualitas foeda, & morbida. Confir. 1. Peccatum originale, quod est habitualis, transfunditur ex Tridentino sess. 5. can. 2. in posteros, mundatur, seu eluitur per baptismum: item cuique proprium inest: sed hæc nec conveniunt privationi gratiæ, nec peccato Adami præterito moraliter perseveranti: ergo debet admitti qualitas maculans, in qua stet hoc peccatum: ergo etiam alia peccata habitualia stant in tali qualitate; quia est par ratio. Confir. 2. Scriptura vocat peccatum simpliciter maculam: ergo intelligenda est de macula physicæ tali.

Resp. loquendo de justitia naturali, antecedens posset negari; quia illa posset stare in actu charitatis moraliter perseverante: at verò justitia habitualis supernaturalis est qualitas, quod vel maximè colligitur ex Conciliis, & Scripturis, & communis sensu Doctorum, qui Scripturas, & Concilia ita interpretantur. Ratio etiam est; quia justitia habitualis supernaturalis est participatio Divinæ naturæ, pignus hæreditatis æternæ, radix operationum, & habituum infusorum supernaturalium, quæ non possunt convenire actui charitatis, moraliter tantum perseveranti. At injustitia habitualis non est juxta communem Doctorum, Scripturæ, & Concilia interpretantium, qualitas positiva; nam opinio adstruens hanc qualitatem est vix unius, aut alterius. Dein injustitia est quidem in genere moris valde foeda, non tamen est radix malorum habituum infusorum: nec est propriè participatio naturæ diabolica, nec pignus exclusionis ab hæreditate æterna &c.

257. Ad 1. confirm. Trident. non loquitur de transfusione physica, & propriè dicta; alias peccatum originale deberet esse liquor: nec loquitur de strictè dicta lotione; quia non est corpus: sed Concilium tantum vult, quod peccatum originale moraliter transfundatur, (id est, propagetur) atque etiam moraliter lavetur. Quomodo autem cuique peccatum originale proprium sit, dicemus inferius, agendo ex proposito de peccato originali. In forma conc. ma. neg. mi. & conseq. Ad 2. confirm. neg. conseq. Scriptura intelligenda est juxta communem interpretationem Patrum, atque Doctorum, qui eam non interpretantur de macula physicæ tali: sufficit ergo, si dicatur esse turpitudine moraliter talis. Nec opponas sensum fidelium, censentium, animam foedari intrinsecè; nam hoc totum admittimus in sensu morali; non verò in physico, pro quo sensus communis fidelium non stat.

258. Ob. 11. Actus charitatis tantum radicaliter, gratia autem formaliter justificat: ergo etiam peccatum præteritum tantum radicaliter, & qualitas deformat formaliter maculat. Confir. Sicut dantur qualitates, reddentes corpus pulchrum, & alias reddentes illud deforme, ita etiam

debent dari qualitates quædam, reddentes animam pulchram, quædam reddentes eam deformem: ergo. Resp. conc. vel om. antec. neg. conseq. suppono enim, actum charitatis non esse formam sanctificantem talem, qualis sanctificatio datur in hac providentia; si enim talis esset, antecedens negandum esset. At verò peccatum est sufficiens forma, moraliter inquinans hominem. Ad confirm. Dantur etiam tales qualitates in anima, ut sunt habitus virtutum, & vitiorum, & species veræ, & erroneæ, vel etiam qualitas deformans dæmones, & animas damnatorum; sed ex hoc non sequitur, debere hoc semper fieri. Dein corpus aliquando maculatur physicè positivè, aliquando negativè, seu privative: cur non etiam negativè, vel tantum moraliter, possit maculari anima? In forma. om. antec. neg. cons. nam non sequitur: ergo peccatum debet esse qualitas deformis: sufficit, si talis qualitas sit habitus vitiosus; quamvis nec hoc absolutè necessarium esse ex hac paritate probetur; non enim debet admitti in omnibus partibus inter corpus & animam, nisi aliunde probetur.

259. Ob. 12. Contra dicta n. 238. Posset dici, peccatum habituale stare in privatione gratiæ, non nudè sumpta, sed ut orta ex diversis titulis: ergo ratio nostra tertia est nulla. Resp. Etsi tertia ratio non esset efficax, tamen essent adhuc aliæ validæ. Dein neg. conseq. Illi tituli deberent esse pars peccatorum novorum, non tantum connotata, ut probatum *eodem numero* 238. ergo jam non in sola privatione staret peccatum, sed etiam in illis titulis, qui reverè aliud non essent, quam peccata præcedentia, & præterita: quod solum ea ratione tertia probare intendimus.

Dices. Saltem peccatum habituale non stabit in negatione condonationis. Resp. neg. illatum; quia, vel DEUS absolutè potest infundere gratiam, quin remittat peccatum, vel id non potest. Si primum, requiretur ad remissionem peccati præter gratiam adhuc decreatum condonans, & in hujus negatione perseverabit peccatum: si secundum, ipsa infusio gratiæ juxta quosdam est positiva aliqua formalis remissio peccati (de qua re tamen vide infra n. 264.) & consequenter in negatione hujus, & cuiuscunq; alterius remissionis, stabit moralis perseverantia peccati. In negatione autem condignæ satisfactionis etiam eadem perseverantia peccati disjunctivè debet stare; nam si satisfactio, sive per possibile, sive per impossibile poneretur, sive à pura creatura, sive à DEO-homine, & quidem talis, quæ non aliunde debita esset DEO (qua de re agi solet in tract. de incarnatione) DEUS, utpote justissimus, deberet cedere suo iure.

260. Ob. 13. Justitia habitualis adæquata est gratia: ergo in justitia habitualis adæquata est privatio gratiæ. prob. conseq. per id constituitur homo injustus, per cuius oppositum constituitur justus; nam denominations oppositæ etiam ab oppositis formis defumendæ sunt: sed per gratiam homo constituitur justus: ergo per ejus oppositum, nempe per privationem gratiæ, constituitur injustus: ergo. Resp. conc. antec. loquendo de Justitia supernaturali, neg. conseq. nam justus, & injustus, prout hic sumuntur, non sunt denominations contradictoræ (aliæ

cum ex contradictoriis unum semper debet dari, in statu puræ naturæ omnes essent injusti) sed sunt denominations contrarie, sicut e.g. verum, & falsum.

Sicut ergo falsitas non est negatio veritatis, seu negatio actus veri: sed est positiva disformitas actus cum objecto: ita in justitia, prout hic sumitur, non est negatio, vel privatio gratiæ, sed est actus peccati præteritus moraliter perseverans. ad prob. dist. ma. per id constituitur homo injustus, per cuius oppositum constituitur contradictoriæ justus. om. ma. per cuius oppositum constituitur contrarie justus. neg. ma. & conc. min. (si sermo sit de hac providentia) neg. conf. Gratia non tribuit homini prædicatum *justus*, quod sit contradictoriū prædicato *injustus*, prout istud hæc accepit, & significat hominem non tantum carentem gratiæ (qualis fuisse in statu puræ naturæ, etiæ non peccasset) sed insuper reum culpæ: adeoque hæc prædicata sunt contraria, non contradictoria.

261. Ob. 14. Gratia est habitualis conversio ad DEUM: ergo peccatum est habitualis aversio à DEO: sed habitualis aversio à DEO est privatio gratiæ: ergo. Resp. dist. min. subsumptam. Omnis habitualis aversio à DEO est privatio gratiæ. neg. min. aliqua. conc. min. & neg. conf. Habitualis aversio potest variè sumi, & primò quidem pro aversione virtualiter, & interpretativè tali, sive pro conditione, qua posita manet homo aversus, & ex qua, tanquam signo, colligitur, hominem esse aversum: & sic in hac providentia se habet privatio gratiæ. Secundò potest sumi pro actuali aversione præterita, & moraliter adhuc perseverante: & sic non est privatio gratiæ, sed aliquid aliud, scilicet id, in quo diximus stare peccatum habituale. Sic etiam gratia non est habitualis conversio in hoc sensu, quod sit moralis perseverantia conversionis actualis præteritæ, sed tantum; quia el habitus, quo posito, homo est conversus ad DEUM, seu ejus amicus: consequenter est virtualiter tantum, & interpretativè conversio; nam hæc sit. Et loquendo significat actum hominis ad DEUM se convertentis.

262. Ob. 15. Gratia est forma expellens peccatum: sed id, quod gratia expellit, est privatio gratiæ: ergo hæc est peccatum. Resp. dist. min. id quod gratia expellit, est tantum privatio gratiæ. neg. min. est etiam aliquid aliud, conc. min. & neg. conseq. Rectè advertit Gormaz de gratia sanctificante. n. 48. *Et seq.* formas se expellentes non debere esse contradictorias, sed tantum contrarias. Sic calor, tanquam forma expellens frigus, non est contradictoriū frigoris; alias nec per absolutam potentiam DEI possent simul esse calor, & frigus; & quando non daretur calor, deberet dari frigus, quod est falsum; cum ante mundum creatum nec fuerit calor, nec frigus. Calor ergo, dum ponitur in subjecto, formaliter expellit tum negationem caloris, & hoc metaphysicè necessariò, tum ipsum frigus, & hoc physicè necessariò, non quatenus producit aliquid a se distinctum, cum frigore incompositibile; sed quatenus ponitur ipse incompositibilis naturaliter cum frigore: quod juxta hunc auctorē significat, formaliter, seu tanquam formam contrariam, expellere. Idem tradit Oviedo

in 1. 2. tract. 8. de justificatione controv. 4. punt. 2. n. 30.

Quia tamen hæc incompossibilitas est tantum physica, potest DEUS dispensare in ea, & utramque hanc qualitatem simul in eodem subiecto conservare: adeoque, ut expellatur frigus, requiritur adhuc decretum DEI, volentis le accommodare exigentia caloris, vel certe negatio decreti, volentis dispensare in ea incompossibilitate, aut utramque qualitatem simul conservare. Illud tamen decretum, vel hæc negatio, non impedit, quo minus calor formaliter expellat frigus; quia calor semper est forma frigori contraria, & naturaliter exigit dictum DEI decretum, vel dictam negationem.

263. Jam ad rem nostram. Gratia est forma, non contradictoriæ, sed contrariæ opposita peccato, adeoque expellit non tantum negationem gratiæ, cui contradictoriæ opposita est, sed etiam ipsum peccatum, cui contrariæ opposita est. An autem hæc oppositio gratiæ cum peccato sit tantum physica, an metaphysica, alibi est decidendum. Porro, si ulterius obijiciatur, gratiam esse unicam formalem causam nostræ justificationis. Resp. hoc aliud non significare, quæam eam esse formam justificantem, seu expellentem peccatum, intelligendo per contrarietatem, non per contradictionem: quanquam Gormaz distinguit inter remissionem peccati, & justificationem, de quo alibi.

264. Ob. 16. Juxta nos requiritur ad peccatum habituale constituendum negatio omnis condonationis peccati: sed infusio gratiæ est aliqua condonatio peccati: ergo etiam requiritur constitutivæ negatio infusionis gratiæ, seu privatio gratiæ: Resp. 1. om. totum. quia, si gratiæ infusio est formalis remissio peccati, tunc, ut diximus jam n. 259. stabit perseverantia moralis peccati præteriti, tam in negatione, seu privatione gratiæ, quæam in negatione omnis alterius remissionis, aut condonationis peccati. Resp. 2. & fortè melius. dist. min. infusio gratiæ est condonatio formaliter talis, neg. min. est condonatio argutivæ talis. om. min. & neg. conseq.

Condonatio formalis est actus voluntatis Divinæ, vel decretum DEI, cedentis jure suo: & hic actus non est gratia habitualis, de qua agimus. Condonatio argutivæ talis est aliquid, quod exigit, illud decretum ponit: & tale quid est etiam gratia. Unde gratia est quidem forma condonans, seu potius destruens peccatum: non tamen est formalis condonatio, seu destruictio: sicut calor est forma destruens frigus, non tamen est formalis ejus destruictio. Si gratia consertur, cum ea exigit, saltem connaturaliter, illud decretum, arguimus, etiam dari condonationem formalem: & hinc gratia est condonatio peccati argutivæ talis. Nos autem dicimus, peccatum habituale constitui, non per negationem condonationis argutivæ talis, sed formaliter talis. Sic rem illuminatam non constituit sol, sed lux, quamvis ex praefentia solis arguamus lucem. Accedit, quod juxta valde probabilem sententiam, gratia sanctificans, saltem de potentia absoluta, possit stare cum peccato; adeoque negatio gratiæ non sit meta-

R.P. Ant. Mayr, Theol. Tom. I.

physicè necessaria ad permanentiam peccati habitualis, consequenter nec eam constitutat.

QUÆSTIO II.

De Peccato Originali.

ARTICULUS I.

Quid sit Peccatum Originale, & an ab hominibus contrahatur.

265. **D**ico 1. Peccatum originale est præterita transgressio mandati Divini, prohibentis cometitionem fructus ex arbore scientiæ boni, & mali, quæ transgressio ab Adamo quidem physicè, à postbris autem, naturali modo ex ejus semine natis, (quorum voluntas voluntati Adami erat divinus alligata) moraliter facta est, & in negatione condignæ satisfactionis, vel gratuita remissio, moraliter perseverat. ita Oviedo in 1. 2. tract. 6. controv. 9. punt. 9. n. 67. Rhodes disp. 4. de peccat q. 1. sec. 2. §. 3. (cum prius §. 2. dixisset, peccatum originale non esse formaliter privationem gratiæ: quod idem dicit Oviedo cit. controv. punt. 8. n. 62. Lugo de incarnat. disp. 7. sec. 3. n. 26. & alii plures, maximè ab Oviedo citati. Probatur hæc definitio, seu saltem descriptio, per partes. Gen. 2. v. 17. habetur præceptum non comedendi de illo fructu: & Gen. 3. v. 6. habetur ejus transgressio, physicè facta, & consequenter ante plura annorum millia jam præterita.

266. Quod autem ea transgressio etiam moraliter facta sit à posteris Adami, habetur ad Rom. 5. v. 12. Sicut per unum hominem peccatum in hunc mundum intravit, & per peccatum mors, & ita in omnes homines mors pertransit, in quo omnes peccaverunt: ergo omnes peccatum commiserunt in Adamo: non physicè: ergo moraliter.

267. Accedunt Concilia plura, maximè contra Pelagium celebrata: & novissimè Tridentinum self. 5. decreto de peccato originali, canone 3. ubi definitur, peccatum hoc esse origine unum, propagatione, & non imitatione, transfusum in omnes, & inesse cuique proprium (ubi tamen excipiens est Christus, & immaculatissima ejus mater, de qua ibidem Tridentinum sub finem decreti ait, se nolle eam hoc decreto includere: & nos paulò post eam immunem fuisse ostendemus) Taceo SS. PP. atque Doctores, qui cum universali Ecclesia idem sentiunt.

268. Ex quibus habetur, non tantum pœnam redundare in posteros, sed hos etiam peccasse, & hoc peccatum cuique proprium inesse. Non autem inest physicè; tum, quia, ut pote peccatum habituale, suo subiecto moraliter tantum inest; tum, quia à posteris physicè commissum non est; quia nemo ex posteris Adami de arbore illa physicè comedit. Quod autem hoc peccatum perseveret in negatione condignæ satisfactionis, vel condonationis, probatur iisdem omnibus rationibus, quibus quæstione antecedenti probatum est à n. 234. peccatum habituale in iis moraliter perseverare; quia quoad hoc convenient peccatum habituale, & originales, quamvis, ut ait Oviedo in 1. 2. tr. 6. controv. 9. punt.